

2e ANNÉE

N° 93

23 JUILLET 1925

科學集誌

KHOA HỌC TẬP CHÍ

REVUE

DE

VULGARISATION SCIENTIFIQUE

PARAISANT LE JEUDI

Bán lẻ mỗi số: 0\$15

8°R

32480

SAIGON

IMPRIMERIE DE L'UNION, NGUYỄN-VĂN-CỦA

157, Rue Catinet 157

Année 1925

Encre: 650⁰⁰

fait par le 25-7-1925

W. G. L.

51

TIỆM CỬ CỦA ÔNG BÉRENGUIER
ÔNG MOLINIER, KẾ NGHIỆP. — ÔNG H. DE MARI, KẾ NGHIỆP

ÔNG L. SARREAU

Bào-chế sư có cấp-bằng Y-viện thành Lyon, kế nghiệp

HIỆP-PHÁP DƯỢC-PHÒNG
PHARMACIE NORMALE

Số 119 tới 123, Đường Catinat. — SAIGON

Thuốc chế theo toa
và thuốc hiệu riêng, giá rất thấp

Kiên cố mắt cho người bệnh
Đồ chụp hình

Hóa-học vật chất. — Dược liệu

Dầu mắt hiệu Molinier

Tinh anh hơn hết.
Tốt hơn hết. — Trừ độc mạnh hơn hết.

HỎI CÁC CHỦ XE-HỎI!

Vỏ xe của các ông rách rồi chẳng nên liện.
Chẳng qua là các ông phí tiền vậy! Thà tiền
hơn đem lại cho hãng:

VULCANISATION MODERNE

Ở đường Boulevard de la Somme, số 102-104
làm lại như mới vậy, có phải là ít tốn cho quý ông không?
Tại đây có bán vỏ Michelin và Bergougnan

THI-THO'

TIỆM THỢ BẠC

NGUYỄN-VĂN-THƠM, Bijoutier

Ancienne Maison de NGUYỄN-VĂN-GIÁO
Nº 13, rue Schroeder, Saigon

Kính cáo cho quý ông quý bà rõ: Nguyên tiệm này trước
của Nguyễn-văn-Giáo, đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-
văn-ThơM là em kế nghiệp cũng làm đồ nữ trang theo kiểu
kiếm thời, những là: trâm, khuyên, kiềm, chuỗi, bông tai,
nức áo, vàng đôi, kiềm cẳng, neo bông, neo đặt, đồng chiếc
v...v... Đủ thứ theo kiếm thời cũng như ngày trước vậy.

Xin quý ông quý bà, muốn dùng món chi xin dời gót đến
tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bốn hiệu, thì tôi cũng
hết lòng theo ý quý ông quý bà dùng món chi thì tôi cũng
hết lòng cân thận mà gởi đến cho quý ông quý bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM
Bijoutier, 13 rue Schroeder, SAIGON

LỜI CẦN ÍCH

Muôn làm cho vừa lòng những thân
chủ yếu của Bồn-hiệu lâu nay.

Nhà thuốc chánh của ông

L. SOLIRÈNE

Kể từ đây, thuốc gởi cho thân chủ
ở Lục-châu, mua từ

NĂM ĐỒNG BẠC

sập lên, thì Bồn-hiệu không có tính
tiền gởi.

KHOA HỌC TẬP CHÍ

COMITÉ DE RÉDACTION :

- 1° — M. BUI-QUANG-CHIÊU, *Ingénieur Agronome, Inspecteur des Services Agricoles.*
- 2° — M. LÂM-VĂN-HUỆ, *Commis indigène des Services Civils.*
- 3° — M. LƯƠNG-VĂN-MỸ, *Ancien Élève diplômé de l'Ecole des Arts et Métiers Angers
Chef de Subdivision des Travaux Publics à Cholon.*
- 4° — M. LƯU-VĂN-LANG, *Ingénieur des Arts et Manufactures, Ingénieur Principal des
Travaux Publics.*
- 5° — M. NGUYỄN KHẮC-TRƯỜNG, *Ancien Élève diplômé de l'Ecole de Tissage de Lyon.*
- 6° — M. NGUYỄN-VĂN-DỤNG, *Vétérinaire auxiliaire.*
- 7° — M. NGUYỄN-VĂN-THINH, *Docteur en médecine, ancien Interne des Hôpitaux de
Paris.*
- 8° — M. NGUYỄN-VĂN-XUÂN, *Ancien Élève de l'Ecole Polytechnique, Capitaine d'Ar-
tillerie Coloniale.*
- 9° — M. TRẦN-VĂN-NHIỀU, *Ancien Élève diplômé de l'Ecole supérieure de Commerce
de Paris.*
- 10° — M. TRẦN-QUANG-NGHIÊM, *Commerçant, rue d'Espagne, Saigon.*
- 11° — M. TRẦN-VĂN-ĐÔN, *Docteur en médecine.*
- 12° — M. TRẦN-VĂN-TỠ, *Ancien Élève breveté de l'Ecole Coloniale.*

DIRECTEUR-GÉRANT : D^r TRẦN-VĂN-ĐÔN
37, rue Philippini, Saigon.

ABONNEMENTS :

Pour l'Indochine et la France.

Un an..... 6\$00

Six mois..... 3,00

Pour l'étranger.

Un an..... 7\$00

MỤC LỤC

La syncope (cấn xăm hay là sự
chết giả)..... 1750
Vài lời khuyên về cách cất nhà..... 1753
Petites ignorances de la Conversation

Annamite (Phép tắc con nhà Annam) 1756
II. — Titre de la Procédure devant des
Tribunaux..... 1758
Thời sự..... 1759-1760

LA SYNCOPE

Máu xâm hay là sự chết giả

Còn có hai điều nữa hay làm ra máu xâm, nhưt là đều sợ, nhì là cái sự đau thình lình.— Chẳng phải có nhiều người đòn bà con gái sợ, hết hồn, kinh hải mà bị máu xâm; đòn ông, con trai mạnh dạng cũng có người như hế.— Có người nghe tin buồn rầu thình lình thấy rần rít, thú dữ tợn, chuột, cóc; có người nghe thuật chuyện mồ xẻ, ngó thấy máu mủ, có người lình trảng trong lúc trông trái mà cũng bị sợ, có máu xâm.— Như ta khi mới học thuốc, bữa đầu đi lại nhà mồ thấy ông thầy mồ có máu ra nhiều, ta thấy liền chống mặt xỉu té xuống, làm anh em bạn phải khiêng ra chỗ khác mới tỉnh lại.— Sự giận hờn, nóng nảy, nhưt là đòn bà cũng hay làm ra máu xâm; song một hai khi cũng có

người dả dờ làm cho người thân quyến sợ kinh hải.— Sự đau thình lình; sự té, ngã, đụng chạm, nhưt là trong mấy lúc huy hiêm, nhà sắp xe đụng, cháy nhà, đánh lộn, đánh lạo, đau mà lại sợ; như lúc chít thuốc đau, mồ nhọt may khiêu khi có thương tích.

Mấy sự đụng chạm nơi bụng, té nằm sắp nhằm đồ cứng, bị thoi đánh vô bụng, cùng mấy chỗ ngặt nghèo: Trứng dái, nơi vú,— thường hay có Syncope.— Cũng có nhiều người bị đau nơi bao tử thình lình, người đau bụng gần có đường kinh, đau nơi gan, nơi cật hay là nơi ruột. Có người mới ăn no, bị ở chỗ đông đảo, như trong rạp hát... Bị nóng nực và bị hơi người ta đông khó thở cũng hay bị máu xâm.

Vậy chớ Syncope nặng hay

nhẹ? — Máy người sợ sệt, nhát nhích, bị sợ mà có máu xám, chẳng nặng và bỏ qua cũng hết — Có khi cũng như Syncope mà khỏi chết, song sự cứu giúp phải cho lẹ: Máy người bị thương tích nặng nhờ chết giất, máu ngừng lại chảy ra không được nên mất máu ít, khỏi chết.

Máy người té xuống nước, lúc mới đến mặt nước, chết giả, không thở, nên nước vô bao tử và vô phổi không được, như vớt liền lên thì cứu khỏi mau.

Còn máy người đau trong óc, trong trái tim, trong phổi, bị Syncope có nhiều khi phải chết luôn, khi nào Syncope mà lâu hêi thì sợ e cứu không khỏi.

Vậy khi trong nhà, trong xóm láng giềng có một người bị máu xám chết giả thì phải làm làm sao? — Trước hết đừng lụp chụp, và phải làm cho mau. — Để người bệnh nằm ngửa xuống, cái đầu thấp, đừng để gối, thấp hơn thân mình để cho máu chạy lên óc cho dễ. Phải mở áo, lưng quần, iếm cùng dây nịt, dây chằng nịt

chi khác. — Mở cửa ra cho mát mẽ, đuổi đùng cho thiên hạ tụ lại đông xuân quanh nức nội, khí trời vô không phỉ.

Lấy một cái khăn, nhúng nước lạnh để ướt vậy, rồi đắp hai bên gò má và trên mặt người bệnh, đắp cho đến người bệnh thở lên và nhắm nhẹ con mắt, mở con mắt ra. — Như có thì cho hít, nghĩa là để dưới lỗ mũi của người đau, thuốc ammoniacque, éther hay là acide acétique; — cho hít hồng nhị ý, lông nảo, dầu menhe...

Lấy rượu chổi, eau de cologne, dầu xăng mà đánh trong mình, chỗ ngực tay chơn, đánh cho mạnh dạn và cho lâu. Khi tỉnh lại cho uống một chút nước trà với rượu rhum, rượu cognac, dầu menthe, nước rau húng cây.

Song cho uống cũng phải chờ khi người bệnh nước được mới cho uống, bằng lúc không ực được, đồ vô thì có lẽ làm cho người ta ngộp hơi thêm hại nữa.

Phải chạy kêu quan thầy; trong lúc đó như người bệnh

không thở phải lấy đũa bấp xeo hai cái hàm răng ra, rồi lấy cái khăn mà bắt cái chót lưỡi, kéo lưỡi ra cho hết rồi thực nó vô, rồi kéo ra thực vô, làm chặm chặm, chừng hai chục lần trong một phúc đông hồ. — Đừng buồn trí phải làm như vậy cho

lâu. Còn cách làm cho thở, respiration artificielle, cũng hay. Song sau ta sẽ nói theo mấy người chết trôi.

Thuốc men thì có quan thầy, tùy theo bệnh đau mà ra máu xăm.

Đ^r TRẦN-VĂN-ĐÔN

DÈN KHÍ VÀ ĐỒ PHỤ TÙNG DÈN KHÍ
mã -sông hiệu « WIZARD »
dầu lửa, đứng, treo các kiểu

BAN SỈ VA BAN LỄ

Tại cửa hàng

TRẦN-QUANG-NGHIÊM

200, d'Espagne. — SAIGON

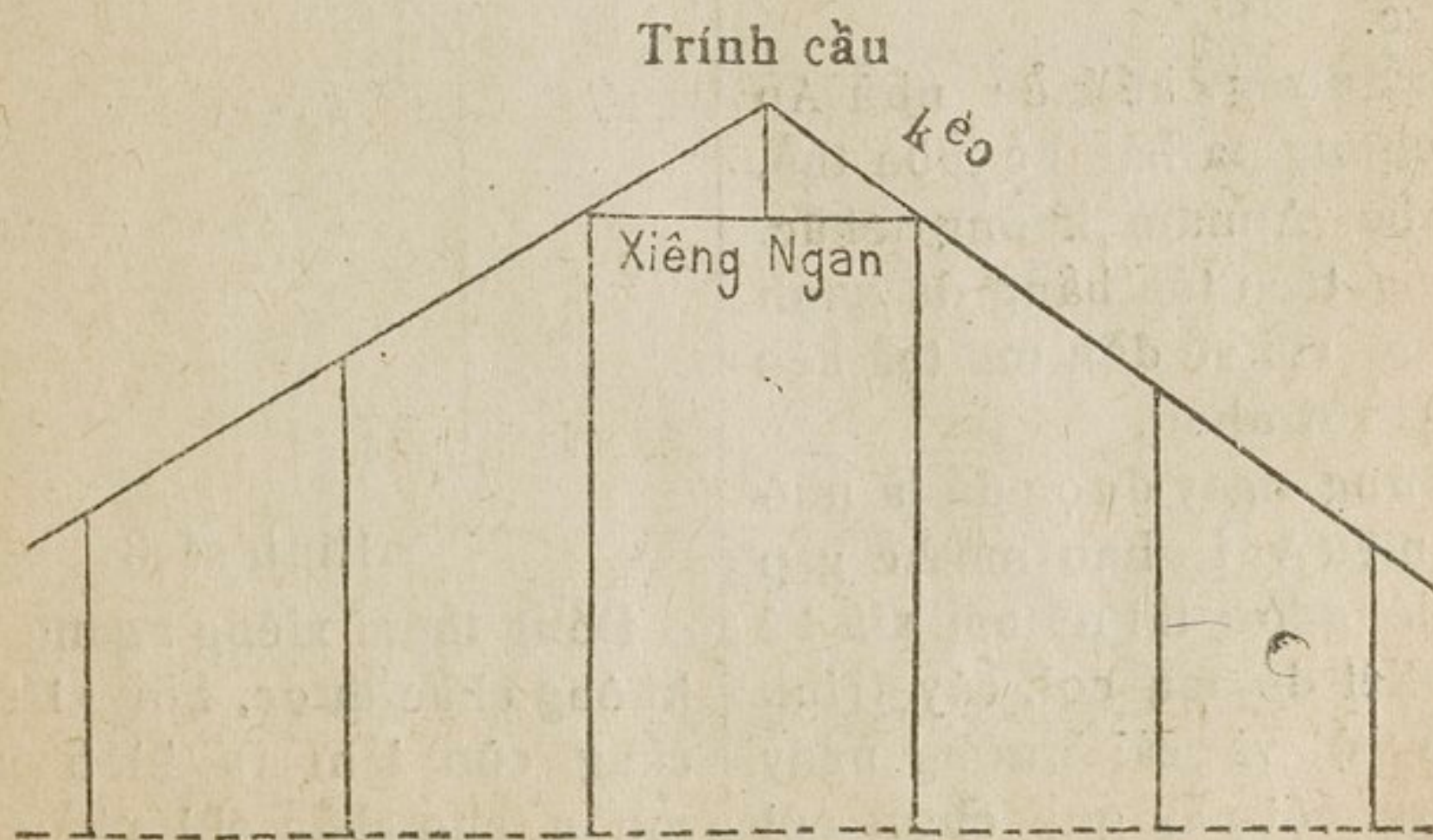
Vài lời khuyên về cách cất nhà

Nhà của Annam ta lớp bằng lá, dừa hoặc bằng tranh, hai mái là-đà gần đụng mặt đất, coi phù hiệp với cảnh đồng ruộng bằng-thẳng ở trong xứ lắm, bởi vậy các họa-công xem lấy làm đẹp mắt; và những vị hiền-nhơn dật-sĩ xem cũng vừa lòng. Duy có mấy ông bảo thủ vệ-sanh thấy kiểu nhà cất như vậy thì không hiệp ý nên than phiền mà thôi.

Vì có lẽ nào người Annam ta lại cứ noi theo cái kiểu nhà tẻ như vậy? Ấy là vì người lớp trước cất nhà chỉ dùng có mấy thứ là: đất, cây và lá mà thôi, chớ chẳng có tài liệu nào khác nữa, nên phải chế kiểu như vậy mà cất nhà cho tiện, rồi người Annam, đời này truyền đời kia cứ noi theo kiểu vớ ấy hoài, biếng nhát không chịu chế kiểu nào khác.

Vả cây là một vật giá mắc, mà lại không dài không lớn cho lắm, bởi vậy thuở xưa thợ cất đền đài không thể dùng ròng một thứ cây được, mà bởi tài trí về nghề tạo trúc không được giỏi, nên phải dùng đá mà xây đền cho đồ sộ, coi cho chóa con mắt người.

Kìa như đền đài Đế-Thiên, Đế-Thích, coi thì kinh-dinh đồ-sộ thiệt, nhưng mà thợ tạo trúc đền đài ấy chỉ dùng đá lớn mà chất đống rồi đục cho thành ra đền đài chớ không có trí chi khác; chỉ một điều này thì đủ thấy thợ không hay: đền đài đồ-sộ-như vậy, mà không có một cái căn nào, hoặc một phòng nào, bề ngang rộng hơn 3 thước tây. Thợ hồi trước lại cũng không biết làm nóc theo kiểu bán nguyệt.

Nhà Annam.
Hình số 1

Ông bà ta lớp xưa cất nhà không thông luật kêu là «sự chắc của tài liệu», bởi vậy không dám cất cột cách nhau quá 3 thước, mà lòng căn cũng không dám làm rộng hơn 3 thước. Có một sự này giống nhau mới thiết là kỳ: thợ cất nhà cao-mên cũng vậy, cất nhà chùa lòng căn cũng có 3 thước mà thôi.

Giàn-trò nhà Annam thường làm có một kiểu mà thôi: mấy căn cất kế nhau, có mấy hàng cột chia lòng căn.

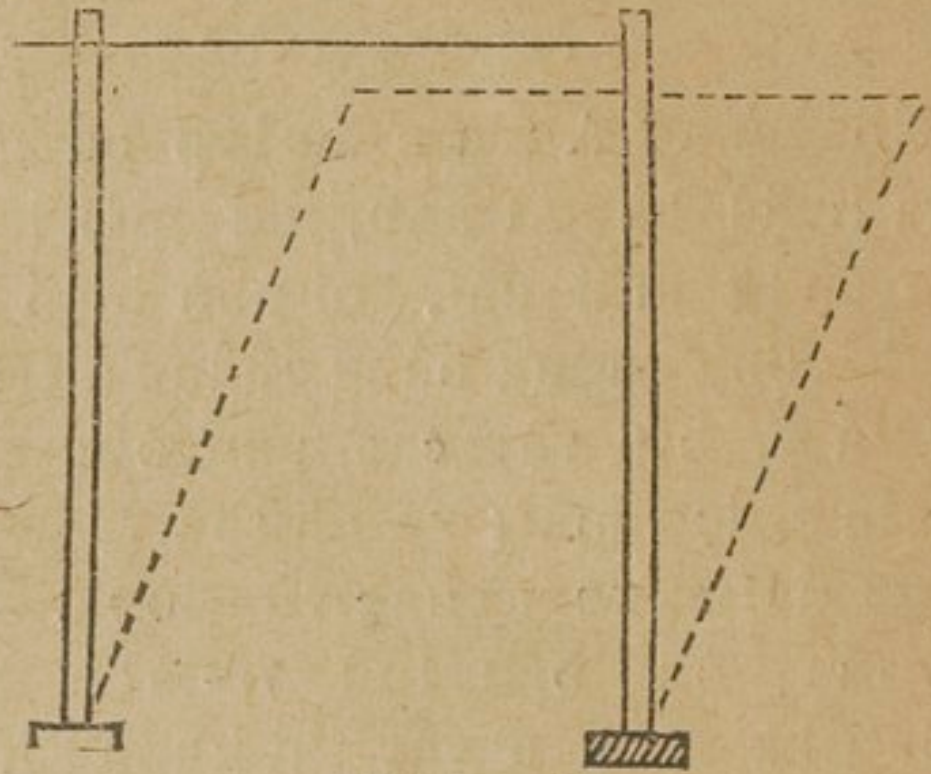
Coi cái hình số 1 vẽ một bên đây thì đủ thấy cách cất nhà Annam đơn sơ lắm. Mỗi hàng cột thì có: 1° một cây xiêng-ngang dài từ 2m50 tới 3m00 (theo thể thường người ta làm xiêng-ngang dài hơn 10m); 2° một cây trính-cầu; 3° hai cây kèo, rồi chắp dài bằng 4 hoặc bằng 6 lần cây kèo ấy.

Nhà mà cất kiểu như vậy, dầu làm mái không xui cho lắm và nếu dùng cột cái không thiết cao (mà phần nhiều người nghèo có thể nào mua nổi cột gỗ bề cao 8 thước bề hoành 0m30 cho được) thì tự nhiên mái nhà phải là-dà, khỏi mặt đất không đầy 2 thước.

Chúng ta đương chế kiểu nhà Annam vậy chúng ta bắt bẻ luôn thể. Giàn-trò nhà Annam không chắc. Cột thì dựng trên tán bằng đá xanh hoặc đá ong, rồi xẻ đầu mà thả kèo dặng kết lại với nhau.

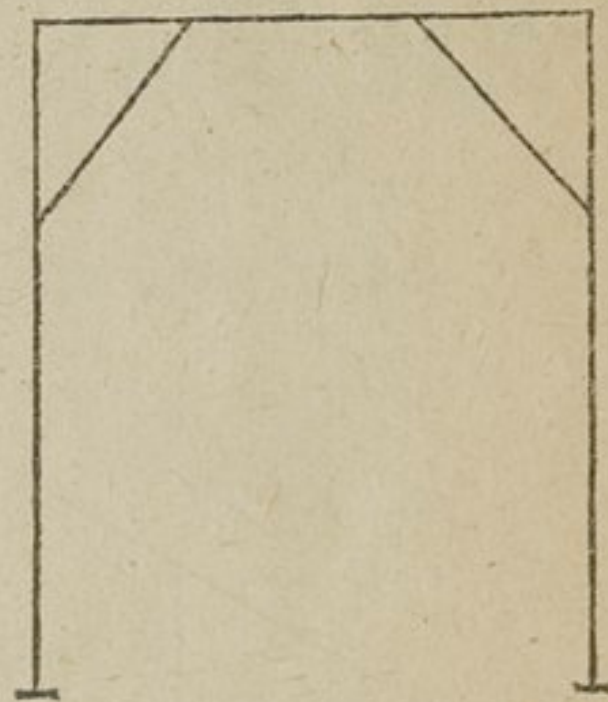
Cột mà đứng ngay được đó là nhờ nó nương niếu với nhau mà hễ gặp một trận dông lớn thì nó ngã xiu bẻ một lược. Xét đó mà coi, cây trính với hai cây cột và cái đường ngay kéo từ chun cột này qua chun cột kia, nó làm thành một cái hình vuôn, dễ xiu xó lắm. Hễ xô một cái thì nó

xiu liền như hình số 2 vẽ một bên đây.

Hình số 2

Hãy nhớ rằng nếu muốn cho mấy cây đứng ngay mà được vững-vàn chắc-chắn thì dùng cây mà kèm xéo cho nó thành hình 3 góc mới được. Như muốn cho cột nhà mới nói trước đó đứng vững-vàn thì cần phải dùng hai cây kiền mà câu nó lại, một đầu thì niếu cây cột, còn một đầu thì niếu cây xiêng, cũng như hình số 3 vẽ một bên đây.

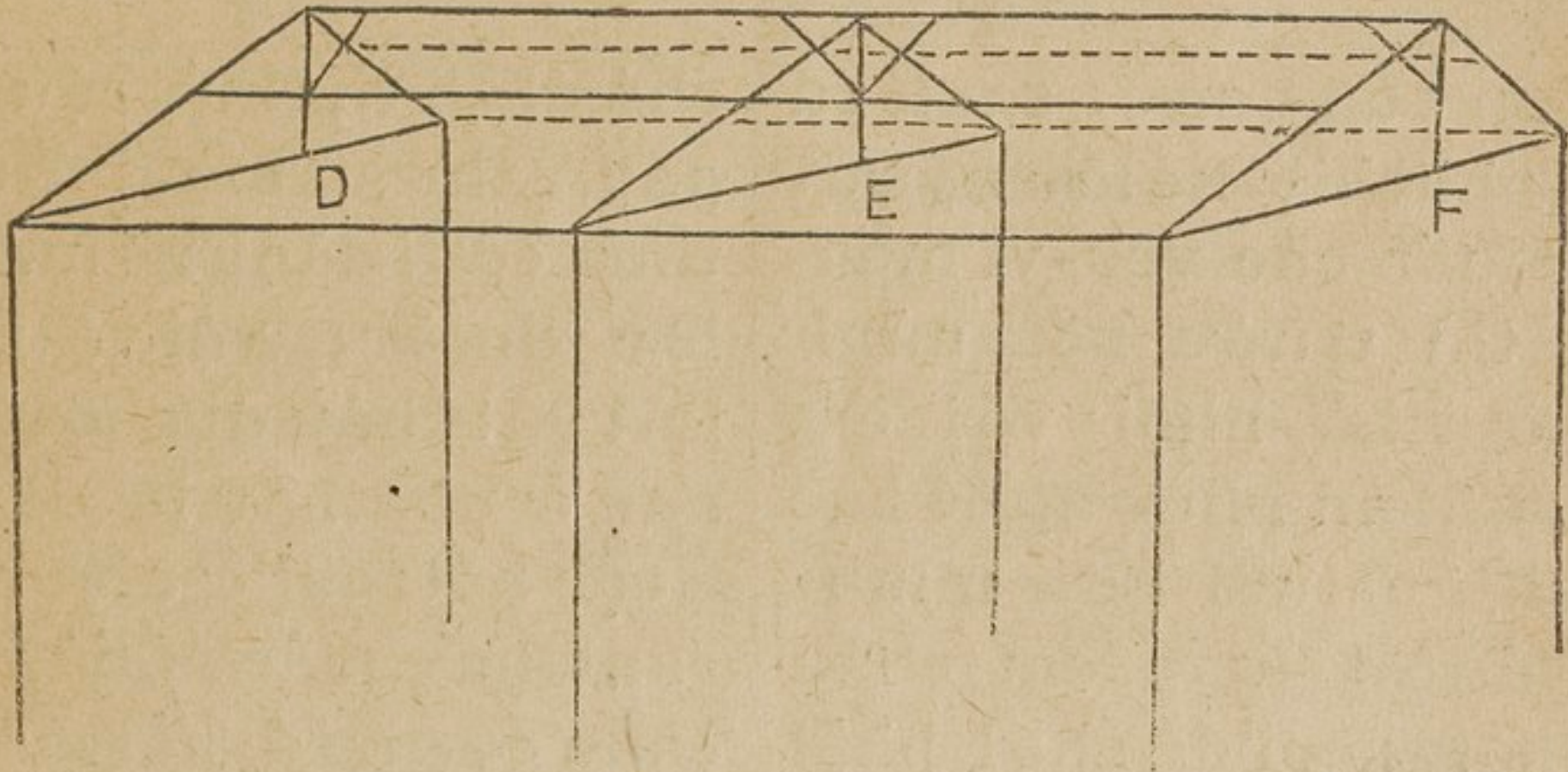

Hình số 3

Đóng thêm xiêng ngang nữa cũng không chắc được, bởi vì đóng xiêng cũng còn làm ra hình vuôn. Nếu muốn cho chắc thì phải dùng cây mà câu mấy cây trính lên trên cây đòn vông, mà phải xẻ miệng vô

mộng hoặc phải dùng đinh ốc mà vắn cho chắc mới được.

Cách cất nhà Annam còn một điều tệ nữa: xây nền nhà dưới mấy chun cột không tính thước tắc chi hết. Lại cũng không liệu trước coi chỗ cất nhà ấy đất cứng hay là mềm.

Hình số 4

Lời tục thường rói: « Chê thì dễ, mà nghề thì khó » Tuy vậy mà đề quá số báo sau chúng tôi sẽ ráng chỉ vẽ một kiểu cất nhà bằng cây, không tốn hao bao nhiêu, song nhà sáng sủa, rộng-rải và đẹp-đẽ.

Capitaine NGUYỄN-VĂN-XUÂN

Petites ignorances de la Conversation Annamite

PHÉP TẮC CON NHÀ ANNAM

Phàm con người sanh ra ở đời phải biết kẻ lớn người nhỏ. Muốn cho yêu-vì mến-triều thì trước hết mình phải ở nhỏ-nhỏ với em cháu, khiêm-nhượng cô bác người lớn tuổi hơn mình.

Ra đường gặp em cháu hỏi thăm: em đi chơi phải không? Gặp kẻ lớn tuổi-tác, như lớn tuổi hơn cha mẹ mình thì tôn trọng như bác mình, còn nhỏ hơn hơn-thân mình thì kêu là chú, như quen phía bên ông già mình thì tôn là bác là chú, tùy tuổi với cha mình, còn quen biết bên bà già mình kêu là cậu. Tiếng cậu, mợ, chú, bác, chẳng phải là trong dòng bà-con cắt-ruột mà kêu vậy; song tục Annam mình xưng hô vậy là trọng người trưởng-thượng. Bởi vậy, gặp giữa đường thì kẻ nhỏ thường hỏi trước và xá và nói: thưa bác đi đường này, thưa

chú đi chơi, thưa cậu đi đâu gặp, thưa mợ, thưa dì, thưa cô đi đường xóm. Người lớn thường vội-vã trả lời lại: ủa! Cháu đi chơi há? Có anh ở nhà hay là đi khỏi? Hoặc nói: chị ở nhà lúc này rảnh hay mắc? Cháu về nói cháu có gặp dì hỏi thăm chị, nghe! Ấy là thói tục mình thuở nay. Bây giờ, theo phong tục người Tây thì hay hỏi lúc gặp gỡ nhau: Thưa bác đi chơi, bác gái ở nhà mạnh giỏi? Còn người lớn thường hay hỏi kẻ nhỏ cháu mạnh giỏi há? Có khi bắt tay bỏ-sua trong trí chẳng hiểu gì cố chỉ làm như vậy. Mà tròng đồng bây giờ gặp nhau lớn nhỏ bắt tay bỏ-sua, hỏi qua hỏi lại mạnh giỏi, chớ thiệt thói mình, thấy mạnh mới đi dạo chơi được, chớ như đau, nằm ở nhà, trong buồng gói kín-mít, có đi đâu dạo xóm dạo làng.

Phép chào hỏi người Langsa khác xa hơn người mình, người Langsa gặp bắt câu là lớn hơn mình hay là nhỏ hơn, theo phép lịch-sự cũng phải nói. Bonjour monsieur! Bonjour madame! Rồi dạy hỏi liền mạnh giỏi hay không. Có người trả lời cảm ơn, mạnh khỏe

một chút, có người nói bữa nay, trong mình không dặng giỏi.

Ấy gần mực thì đen, gần đèn thì sáng, gần người Langsa thì quen thói theo tây, gần người khách-trú là chệch thì theo phong tục họ: «cung tay, xá xá, đi chơi hà?»

T.M.B

BUVEZ

La BIERE LARUE

C'est la meilleure

- la plus légère
- la plus digestive
- la moins chère

II. — TITRE

DE LA PROCÉDURE DEVANT LES TRIBUNAUX

THIÊN THỨ NHÌ, NÓI VỀ ĐƠN KIỆN VIỆC HỘ

Tại nước Langsa, luật hộ có nói vậy: không ai đăng kiện giùm cho ai: « nul en France ne plaide par procureur ».

Còn như điều thứ năm trong lời luật đã nói làm vậy: « kẻ nào có cang phạm trong việc chi thì người đó được phép tới tòa kiện cáo. » Thì coi ra như thể luật cho người đồn-bà Annam, có quyền đi thưa kiện, chớ như người đồn-bà Langsa, khi chưa có chồng hay là đã thành nhơn rồi, hoặc là đã goá chồng rồi thì mới được có quyền kiện thưa một mình.

Chiếu theo điều thứ năm đó thì mỗi người đồn-bà Annam có chồng đều đăng đi kiện thưa khỏi xin phép chồng, miễn là người đồn-bà ấy có dính vào một việc chi trong vụ kiện thì thôi. Nên một hai toà tại Nam kỳ,

không cần nạp phép của chồng cho, lúc người vợ đích thân đứng vào vụ kiện.

Xét cho phải cách thì không nhằm theo lệ tòa xử thuở nay, cho nên nhiều phen Tòa trên là tòa kêu-án xử như vậy: « người đồn-bà Annam hoặc đi kiện (tiên cáo), hoặc đi hầu kiện (bị-cáo), phải có phép người chồng cho mới được (autorisation du mari) dăm đơn vô Tòa.

Người chồng tuy có quyền phép song phận sự mình cũng phải theo hầu tòa với vợ. Án nào xử bỏ chồng ra ngoại vụ thì phạm lời dạy trong chỉ dụ ngày 3 Octobre 1883 và án đó phải hủy đi.

Giấy nợ của vợ mà không chồng đứng thì theo luật kẻ như không (ăn trật).

(Sau sẽ tiếp).

THỜI-SỰ

Cháo vịt có thuốc độc

Ngày 3 Mars 1925, Hoank biểu sắp ga Bình-diễn nấu cháo vịt ăn chơi. Sếp ga đưa tiền cho tên gát nhíp mua vịt nấu cháo, lại có mời vài người anh em một người là thầy giáo và một người làm thợ bạc. Dùng dịp vắng người, Hoank đồ vô cháo vịt một chai thuốc độc. Ai nấy ăn rồi đều bị đau. Hỏi bỏ thuốc vô cháo làm gì thì phạm nhơn nói muốn thử thuốc.

Tòa làm án 2 năm tù.

★
★★

Trời đánh

Giữa đêm đông hôm kia sét đánh tên Lê-văn-Lúa, 47 tuổi, làm ruộng ở tại châu-thành Mytho. Tên Lê-văn-Lúa chết liền tại đó.

★
★★

Giấy bạc giả

Hôm 17 tây rồi lối 9 giờ 45, xã-trưởng làng Tân-hựu (Sadec) đến kho bạc đóng bạc thuế. Khi đếm giấy lại thì ông kho bạc Merle thấy có 2 cái giấy xăn giả, nhái cách vụng về. Hỏi xã, xã trả lời rằng chắc là giấy ấy tên Phạm-văn-An trả cho. Tên Phạm-văn-An trước có thiếu xã 200 đồng. Đến hồi trả thì trời đã tối nên chẳng kịp coi lại. Liền đó mở đường tra vấn thì tên Phạm-văn-An, Trần-thị-Giàu và Phan-văn-Hai bị bắt, tra cật chúng nó thì chúng nó chối dãi. Vẫn còn tra vấn.

Bồi tin nên mắc

Ngày 1er Décembre 1924, tên Ng-viết-Kinh, buôn bán có cho tên Bắc-kỳ Hoàng dung Dân 22 tuổi coi bán tại tiệm ngánh ở Súi-cá.

Hôm 6 Juillet rồi, lối 8 giờ ban mai, tên Nguyễn-văn-Kinh đến viếng tiệm ở Súi-cá. Đến nơi thấy chẳng có tên Dân. Coi lại thì thấy tủ trống lỗng mất hết một số bạc khá to (350 \$) kểm táo tác cũng không gặp Nghe, mách rằng tên nọ trốn tại Lộc-ninh.

Đến tìm một chun mới mắt nhưng tên Dân vẫn có tài độn nên Nguyễn-viết-Kinh đành khoanh tay, lơ lảo.

★
★★

Vụ Alexandre

Quan nghị-sự Gaudin ngồi chánh-tòa. Tà hữu là hai ông Trí và Garri-gues. Quan Đại-luật-sự Potier ngồi thị sự.

Bốn vị Hội-đồng thẩm án là: Ông de Roland, ông Solirène, ông Hérison và ông Belléoud.

Sự tích như vậy: Alexandre là Thanh-tra mật-thám đặt lệnh tra xét vụ tên Khách-trú Lưu-bậu bị giết tại Sơn-phú (Bentre) ngày 5 Avril 1925. Quan Chủ-quận sở tại đã bắt được tên Chấn kêu là Bộ, tên Xiêm và tên Hà là chánh đảng. Hà khai cho tên Ba Thi. Alexandre đi bắt Ba Thi dẫn về đối diện thì Hà nói vì oán mà khai bậy cho vậy chớ Ba Thi không can dự trong vụ sát nhơn đã nói trên. Lúc ấy đã tối, Alexandre

tuy giận mà cũng dẫn lòng đợi cho đến sáng.

Sáng ra là ngày 23 Avril, Alexandre mượn xe hơi đi với lính Chính và đội Tru bắt mấy phạm nhơn dẫn ra đường Sóc-sải, Đi được 5 cây số, Alexandre biểu ngừng xe, dạy đội Tầu dắc Bộ, Xiêm và Có đi cách mình lối 30 thước còn mình thì vào bụi với Chính và Hà, biểu Chính trối ké Hà lại bắt mắt sắ, đánh mà hỏi giấu tiền ở đâu. Kế đó kêu đội Tru dắc bọn kia đến tra. Tới chừng mở Hà ra thì nó đứng đi không được. Chở vào nhà thương Hà vong mạng.

Vì vậy nên Alexandre bị buộc tội đánh người lỡ tay.

Tòa tha bổng Alexandre.

★
★★

Quân côn-đồ hoành hành tại đảng d'Ayot

Trong số báo 2080 ngày thứ ba 21 Juillet 1925, khoã « Đông-Pháp-Thời Báo » tựa này L.T.T.V. có thật sự náo động ở đảng d'Ayot đêm 19 Juillet, nghe lầm nói lộn rằng Bãy-Thông với Ba Châu ở Khánh-Hội cầm đầu; thật sự như vậy:

Trước hết không có Ba-Châu lộn

vô trong đó. Sau nữa tên Bãy-Thông bị tên Ty vây đánh tại đảng Lefèvre, nêg mới có báo cò hay chạy tới nói rằng tên Ty có cầm súng sáu, chờ Bãy-Thông ra mà bắn; mà khi cò bắt đến, thì tên Ty đã đào tầu, Còn đang truy tróc. Vụ này chẳng khác vụ năm Đầu bị chém năm ngoai. M. Phaure cò-nhì, ở hộ nhì, là một tay thông thạo có danh, lại là người biết đều, biết kẻ phải người quấy, An-nam ở Châu-thành Saigon đều mến yêu và khen ngợi, sẽ tìm biết súng-sáu đâu mà tên Ty cầm. Và lại trước khi chặn mà bắn hay là đánh Bãy-Thông, thì Ty đã tự đảng đánh tên Huân trượng tích, rồi trốn để cho tên Mực tên Lô chịu, hiện giờ còn bị giam chờ ngày.

Ấy vậy vụ náo động ở đảng d'Ayot gốc ở nơi tên Ty cầm cốt đánh tên Huân và chặn bắn Bãy-Thông, chờ chẳng phải Bãy-Thông hay là Ba-Châu làm đầu.

Ba-Châu thật vô cang.

Đội chừng nào lính hắt dặng tên Ty ra rồi ngay gian sẽ biết; bây giờ nghe vậy, sửa lại vậy cho hạp miệng thể lình.

GIANG ĐÔNG.

LABORATOIRES ROBIN

(PHÒNG BẢO CHẾ ROBIN)

PARIS, Đường Poissy, môn bài số 13, PARIS

PEPTONATE DE FER

Thuốc nhều từ giọt }
Thuốc E-lich-xia } Mùi thơm dịu
Thuốc rượu } dễ uống

Chuyên trị bệnh kém huyết, làm cho khí huyết điều hòa, sức lực tăng thêm, ăn uống càng nhiều.

IODONE ROBIN

Làm cho khí huyết trở nên tinh khiết
Thuốc nhều từ giọt
Thuốc chít

Chuyên trị các chứng bệnh sưng mạch máu, phát ách, siêng, cốt khí.

GLYCÉROPHOSPHATE ROBIN

Thuốc hột
Thuốc viên
Thuốc chít

Con nít còn bú uống mau lớn, gân cổ trắng kiện, hình vóc tốt tươi phì mĩ.

PEPTO-KOLA ROBIN

Là một thứ rượu ngọt
(Elixir) uống mùi thơm, dịu

Chuyên trị

Những chứng mệt mỏi gốc bởi làm việc quá độ mà ra.

GLYCOLAINE ROBIN

Thuốc hột

Làm việc quá độ nhọc trí, mỏi gân, uống thuốc này sẽ tăng phần nhọc vì cường, trán gân, kiện cốt.

Có trữ bán tại các Dược-Phòng

Phải nài hiệu **ROBIN** đừng dùng hiệu khác.

CHÁNH DƯỢC PHÒNG
PHARMACIE CENTRALE

Của ông **J. MUS,**

BÀO-CHẾ SỰ HẠNG NHỨT

195-197, Đường Catinat, 199-201. — SAIGON

Dây thép nối số 317

Hóa học vật chất — Đồ phụ tùng
Thuốc hiệu riêng.

Thuốc chế theo toa, Dược thảo,
Đồ bó rịt

Chịu môi cho các dưỡng-đường
và cho các hãng

Trường tư NGUYỄN-PHAN-LONG

SAIGON — Đường Legrand de la Liraye. — Số nhà từ 204 tới 214

BỤC SƠ-HỌC CÓ BỐN LỚP:

Giá tiền học trong, mỗi tháng

Lớp tư (<i>cours préparatoire</i>). 14 \$ 00	Lớp nhì (<i>cours moyen</i>) . . . 16 \$ 00
Lớp ba (<i>cours élémentaire</i>). 16 00	Lớp nhứt (<i>cours supérieur</i>). 19 00

Học trò xin vào học lớp tư thì phải biết đọc chữ Langsa.

BỤC TRUNG-HỌC CÓ HAI LỚP:

Giá tiền học trong, mỗi tháng

Năm đầu (<i>1re année</i>). . . 20 \$ 00	Năm thứ nhì (<i>2e année</i>). . . 22 \$ 00

Sang năm sẽ mở thêm lớp năm thứ ba (*3me année*). Học trò học hết năm thứ ba trung-học rồi, thì đi thi bằng cấp tốt nghiệp (*Diplôme de fin d'études complémentaires*).

Mấy lớp này có giáo-sư Tây và Annam giỏi dạy.

Đỗ-học là M. NGUYỄN-PHAN-LONG, cũng có dạy thêm tiếng Langsa và giải nghĩa những chỗ bí-yếu cho học trò hiểu, dễ mau tiến phát.

Số học trò học trong nhà-nước đã nhứt định, chỉ còn dư một ít chỗ mà thôi, nên ngài nào muốn cho con cháu vào học thì xin viết thư trước đăng trường để dành chỗ, kéo đến trễ thì hết chỗ.

Không có điều chi bó buộc về tuổi học trò, nhưng phải để uôi trong giấy xin học cho biết

Cũng phải để trong giấy xin học cho rõ :

1. — Đưa nhỏ trước học trường nào ;
2. — Hỏi bài trường nó ngồi lớp mấy ;
3. — Nó có sức học lớp nào.

Học trò xin học thì phải thi đăng vượt thử sức lực, nếu đủ sức thì mới đăng vào học. Những học trò đã có bằng cấp sơ-học (*certificat d'études primaire*) rồi, thì đăng vào lớp trung-học năm đầu (*1ère année*) khỏi phải thi.

Ngài nào muốn biết rõ cách sắp đặt của trường ra làm sao, thì viết thư xin một cuốn điều-lệ, trường sẽ vui lòng mà gửi liền.

Tại nhà in ông Nguyễn-văn-Cửa

157, Rue Catinal, 157

SAIGON

Có bán Dictionnaire Français-Annamite của ông Pétrus Ký.
in mới rồi:

Giá một cuốn	6\$00
Phụ tiền gởi	0 24

và Minh-Tâm Bưu-Giám, cuốn nhứt và cuốn nhì, mỗi cuốn :

Giá là	1\$00
Phụ tiền gởi	0 24

Có nhiều thứ sách bên tây mới lại xin chư vị đến mua kéo hết.

MARQUE

DÉPOSÉE

❧ ĐIỀU LO' I CHO QUÍ VI ❧

LÀ MUA THUỐC MEN

NƠI NHÀ THUỐC

Grande Pharmacie de France

*Tại Đường d'Ormay,
môn bài số 84-90, ở Saigon*

Mỗi món thuốc điều tín giá phải chăng

Maurice BARBEROUSSE

Pharmacien de 1re classe

Ancien Interne des Hôpitaux de Paris